

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. IX. An Clerici coram Judice laico conveniri possint actione personali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

stica, quamvis à jurisdictione & onere quocunque seculari per se sint exempta, si tamen Clericis vel Ecclesiæ dantur eâ conditione, ut sub priori foro maneant, & oneribus civilibus prioribus subiecta maneant, eisdem subiecta manebunt: quia servare pactum est de jure naturæ, neque pactis sic initis contradicit Jus Canonicum, imò potius confirmat *C. verum 4. de Condition. opposit.* ubi id notant Panor. aliisque Interpp. Joan. Andr. & Hostiens. in *C. verum de For. comp.* Felin. in *c. Ecclesia sanctæ Mariæ de Constit.* Ancharan. *consil.* 223. ac passim alij.

§. IX.

*An Clerici coram Judice laico conveniri possint
Actione Reali.*

SUMMARIUM.

300. *Varia opinioniones DD. proponuntur.*
 301. *Spectato Jure Clerici neque actione reali coram Judice laico conveniri possunt.*
 302. *Solvuntur opposita.*
 303. *Consuetudine multorum locorum contrarium practicatur.*
 304. *Quandonam hujusmodi consuetudines sint valida.*
 305. *Quomodo ab aliquibus defendantur.*
 306. *Conveniri coram Judice seculari actione reali possunt Clerici, si bona concessa sunt eâ conditione, ut salva ipsi maneret sua jurisdictio.*

300. Clericum actione personali coram Judice laico conveniri non posse, non tantum certum est inter DD. Catholicos, sed convenit etiam inter Heterodoxos, ut apparet ex ijs, quæ tradunt Bocerius *de Jurisd. c. 3. n. 33.* Ummius *disp. 4. ad Process. Judic. th. 6. n. 32.* Matth. Stephani *L. 1. de Jurisd. c. 22. n. 12. 17. 28. & c. 31. n. 2. § 5.* ac alij. At si agitur super bonis temporalibus, conveniri eum posse actione reali, qualis est Rei Vindicatio, Confessoria, Negatoria, Publiciana, Serviana &c. præter Heterodoxos

contendunt etiam Catholici quidam DD. Negant cum communissima Theologorum ac Canonistarum Tiraq. *de retract. lignag.* §. 22. gloss. 1. n. 81. Covarr. *pract.* qq. c. 31. n. 5. v. 2. Suar. *L. 4. defens. fidei* c. 14. n. 11. Scaccia *de Judic.* L. 1. c. 11. n. 30. Villalobos *in opin. comm. V. Clericus* n. 70. Farin. *L. 1. prax. crim.* tit. 1. c. 8. n. 21. Menoch. *remed.* 3. *retin. possess.* n. 326. Barbof. *L. 1. Jur. Eccles.* c. 39. §. 2. n. 107. ac alij, quos ijdem & Mynfing. *cent.* 1. *observ.* 22. allegant. Observant insuper Covarr. Farin. & Scaccia, ac alij, eos, qui contrarium docent, ferè loqui non de jure, sed de consuetudine.

301. Et quidem, si dispositio SS. Canonum attendatur, certum esse existimant, & optimè, Illust. D. Schmid, & Prænob. D. de Bassis *semicent.* 2. qq. *forens. contr.* 11. n. 2. bona Ecclesiarum & Clericorum, tametsi patrimonialia sint, gaudere immunitate Ecclesiastica, ut neque in actionibus personalibus, neque in realibus, ad forum seculare trahi possint. Idque præter alios fuisse demonstrant Alberic. *in Auth. statuimus C. de Episc. & Cleric.* n. 6. Suar. *l. c. c.* 14. §. 17. Ranbeck *in Panoplia libert. Eccles. disp.* 2. c. 3. Barbof. *l. c.* à n. 108. Ratio est: quia *cit. Auth. statuimus. C. si diligenti de Foro comp. can. Continua, can. Inclita, Can. Placuit* 11. q. 1. aliisque Juribus absolutè traditur, Clericos ad Forum seculare trahi non posse, nec distinguitur inter actionem realem & personalem. Ulterior autem ratio eos æquè quoad actionem realem, quàm personalem ab eo foro eximendi est I. quia in concursu fori ratione rei & ratione personæ, præfertur bonum personæ. *L. quod legatur* 38. ff. *de Judic.* L. à *Dirvo Pio ff. de Re Judic.* L. *fin. C. ubi in rem actio*, & res ac bona, quia sunt accessoria personæ *L. in pecudum ff. de usur.* sequuntur forum personæ possidentis *L. 2. C. de Episc. & Cleric. C. de prudentia de Donat. inter vir. & uxor.* ac mutatâ conditione possessoris mutatur quoque status & forum rei *L. un. C. de impon. lucrat. descript. §. Cœveri. L. Locatio* 9. §. *ult. ff. de Publican.* quæque religiosis adherent, religiosa fiunt. *L. quæ religiosis ff. de R. V. & quod dignius est,*

est, trahit ad se minus dignum. *L. qua ratione 9. ff. de acquir. rer. domin. C. quod in dubijs 3. de Consecr. Eccles.* præsertim ubi de fori competentia agitur. *L. per minorem 54. ff. de Judic. & C. quando 3. eod.* II. Ipsa etiam bona Ecclesiastica à foro & jurisdictione seculari exempta sunt, nisi, ut dixi, dum transferrentur in Clericos, sibi jurisdictionem reservârit Magistratus secularis, ut post alios fuse demonstrant Suar. *L. 4. defens. Fid. c. 14.* Delbene *de Immun. Eccles. c. 5. dub. 1. § 2.* Laym. *L. 4. Theol. Mor. tr. 9. c. 5. § 6.* Ranbek *l. c. disp. 3. per tot.* III. Res & bona assumentis militiam secularem mutant statum & forum, *L. ult. C. de agent. in reb. L. Magisteria 6. C. de Jurisd. omn. Judic.* multò igitur magis ea bona, quæ deveniunt ad Clericos & Ecclesiam, mutant jurisdictionem, quia transeunt in digniorem personam & ordinem, qui profitetur coelestem militiam ac sortem Christi. *arg. L. Non distinguemus 32. §. 4. ff. de recept. arbitr.* IV. Tametsi agatur in rem, necesse tamen est citari Clericum, ad quem res pertinet: at Clericus non potest conveniri coram Judice laico, cum ab ejus jurisdictione sit exemptus.

302. Hinc non obstat, quod Gail. *L. 1. observat. 37. n. 4.* aliique asserunt, actione reali personam non esse obligatam. §. *Omnium Inst. de action. & sententiam prædio dari. L. qui aliena §. fin. ff. de Negot. gest.* ac magis fundo quàm personæ adjudicari fines vel partes. *L. sed § loci §. si alter. ff. Finium regund.* Nam etsi actori hanc actionem habenti non sit obligata persona adversarij, est tamen hæc obligata jurisdictioni Judicis, coram quo convenitur, ferturque in ipsam sententia, & compellitur restituere fundum alteri per sententiam adjudicatum: quæ fieri nequeunt sine jurisdictione in ipsam personam exercita. At jurisdictioni Judicis laici non est obligata persona Clerici. Pariter non valet, quod asserunt, quemque fortiri forum in loco, ubi res sita est, *L. ult. C. ubi in rem actio. C. ult. de Foro comp.* quia hinc neutiquam sequitur, quòd Clericus respondere teneatur coram Judice laico illius territorij, in quo res sita est, sed tantum quòd co-

ram Judice sacro illius territorij: nam aliàs sequeretur, quòd Clericus pariter conveniri actione personali posset coram Judice loci, ubi contractus fuit initus, quia eadem jura dicunt, respondere debitorem debere coram Judice loci contractus. At juxta ipsos adversarios falsum est, posse actione personali conveniri Clericum coram laico. Æquè parùm obest *Auth. Clericus C. de Episc. & Cler.* ubi jubetur adiri laicus Judex contra Clericum, si *natura causæ, vel alia ratio faciat, ut negotium apud eum* (Episcopum) *decidi non possit.* Ultrò enim conceditur, adeundum esse laicum, si est causa feudi laici, aut in res ad Clericum translatas reservata fuit jurisdictio laicis, vel à Clerico venditore defendendus est emptor laicus &c. Plus si voluit Justinianus, lex illa tanquam contraria Immunitati Ecclesiasticæ invalida est.

303. Hactenus, quid juxta Jus scriptum tenendum sit, dixi. Idem procedere etiam de consuetudine ait *Suar. cit. c. 14. n. 11.* asserens contrariam opinionem usu ipso satis improbari. Sed intelligendus est de consuetudine Hispaniarum, cum ibi neque actione reali coram laico Judice Clerici pulsantur. *Covarr. cit. n. 5.* Aliud observatur in Gallijs & multis locis Germaniæ, præcipuè in Camera Imperiali teste *Gaillio l. c. & Mynsing. cent. 1. observ. 95.* Et quanquam consuetudo contra immunitatem & libertatem Ecclesiasticam non valeat, ut dixi suprà *n. 231.* nec tamen ista, similisve alia reprobata est, si à SS. Pontifice approbata est. Approbatam autem censeri, si Pontifex scit, eam vigere, & non reprobat, docent *Vasquez opusc. de Restit. c. 6. §. 1. n. 33. Less. L. 2. de Just. c. 33. dub. 4. n. 12. Salas de Legib. q. 96. tr. 14. n. 21.* ac nonnulli alij. Nec aliter intelligendi sunt *Covarr. Pract. qq. c. 31. n. 5. & Jul. Clarus L. 5. Sentent. §. fin. q. 36. n. 3.* quando ajunt, posse in quibusdam causis particularibus per consuetudinem derogari immunitati Ecclesiasticæ. Verùm hanc scientiam & tolerantiam sufficere ad vim hujusmodi consuetudinibus per SS. Canones & Leges reprobatis tribuendam, negant communissimè alij, quos sequuntur & longo ordine referunt *Aug. Barbofa*

Barbosa in C. 10. de Constitut. à n. 22. & Delbene de Immun. Eccles. c. 5. dubit. 14. sect. 6. à n. 1. Rationem dat Suarez L. 7. de Legib. c. 13. n. 12. qui tolerantia sola, quamvis suppositâ scientiâ, non indicat sufficienter consensum, cum multa per patientiam tolerantur, quæ non approbantur, juxta C. Cum jam dudum de Præbend. Et, ut loquitur Filliuc. tom. 1. tr. 10. c. 10. n. 256. simplex tolerantia (quando scilicet Princeps non potest commodè providere) non satis est ad dispensandum, juxta Can. Denique dist. 4. Nec tolerantia Papæ, ut ait Surdus tom. 3. consil. 301. n. 57 in his similibusque casibus est approbativa, animo inducendi vel confirmandi consuetudinem, sed potius ut scandalum vitetur, & ut addit Laym. L. 4. Theol. Mor. tr. 9. c. 10. n. 1. §. sed probatur, quia ob periculum majoris mali efficacius resistere & prohibere non potest. Rationem aliam addunt: quia constat, SS. Pontificem hujusmodi consuetudinibus non præbere consensum approbativum, quin potius reprobare per generalia edicta, & censuras Bullæ Coenæ. Unde Viganus tract. de libert. Eccles. disp. 2. conclus. 3. ait: cum quotannis Bulla Coenæ excommunicet Magistratus, persuasissimum cuique esse debet, SS. Pontifices hanc consuetudinem, quam corruptelam vocant, æquo animo non sufferre, & consequenter neque expressè neque tacitè in eam consentire. Eodem modo loquitur Malderus p. 4. q. 96. art. 4. Et reverà si considerentur ea, quæ cum ex eadem Bulla Coenæ, tum ex Bulla Urbani VIII. suprâ retuli n. 231. §. Hinc est, non apparet, quomodo dici possit, SS. Pontifices per suam scientiam & tolerantiam consentire.

304. Video, dici posse, saltem consuetudine temporis immemoralis immunitati Ecclesiasticæ derogari, cum juxta communem DD. ex ea præsumatur titulus, imò sit ipsa instar tituli, ac idcirco ex ea præsumi privilegium & concessionem Pontificiam; hæc autem habitâ jam non agi contra dictam immunitatem. E contrario tamen notum est imprimis, hæc locum duntaxat tunc habere, quando capacitas est in possidente, & privilegium

legium tale est, quod concedi solet. At capacitas jurisdictionis Ecclesiasticæ (quæ requiritur ad judicandos Clericos) non est in laicis, nec per privilegium Pontificium dari solet. Constat secundò, præsumptioni locum non esse, ubi alia in oppositum stat præsumptio. At stat hic in oppositum præsumptio: nam Jura suprâ allegata damnant quamcunque consuetudinem immunitati illi contrariam, & prætextum cujuscunque privilegij; unde præsumunt illud non dari, nisi clarè probetur. Constat tertio, consuetudine à Juribus reprobata & consequenter irrationabili, qualis hæc de qua loquimur, à Theologis & Canonistis, ac plurimis Legistis censetur, non posse induci privilegium, ut post alios notat Suar. in *Defens. Fid. L. 4. c. 34. n. 16.* Hinc passim contra Covarruv. Virum cœteroqui doctissimum, insurgunt DD. quòd vim consuetudini aliquam tribuerit, non quidem universim contra immunitatem Eccles. sed in nonnullis particularibus materiis, & objectis: quia Jura, dum damnant hanc consuetudinem, non loquuntur de ea, quæ abrogat totam immunitatem Clericorum (talis enim nunquam dabatur, nec unquam attentata fuit) sed etiam de ea, quæ fuit inducta in materia particulari, ut legenti patebit, & manifestum est præcipuè ex *C. 8. de Judic.* quod integrum sic legitur: *Clerici verò, maximè in criminalibus, in nullo casu possunt ab alio, quàm ab Ecclesiastico Judice condemnari, nisi consuetudo regia habeat, ut fures à Judicibus secularibus judicentur.* Hæc ex Legibus & Doctoribus in medium attulisse, uti nec alijs, ita nec mihi apud sapientes rerum æstimatores vitio erit: absolutum verò de prædicta consuetudine aliâve simili particulari judicium ferre, non meum, sed aliorum, ac præcipuè sumæ Sedis est.

305. Illud non difficulter concedunt quidam DD. si agatur de bonis regalibus, & Clericus actione reali super iisdem conveniendus sit, conveniri posse coram Judice seculari: eò quòd concessa videantur sub conditione, ut controversiæ super iisdem ortæ seculari judicio terminentur. Verùm non explicant, quid nomine Regalium Bonorum intelligant. Si hoc nomine veniunt

Bona

Bona Feudalia, quibus annexa sunt regalia, v. g. merum imperium, jus cudendæ monetæ &c. patet ex dictis *an. 289.* circa illa Clericos conveniri actione reali posse coram laico Feudi Domino. Si verò intelligantur bona à Rege vel Principe profecta & donata Ecclesiæ, negandum est, quòd seclusâ consuetudine à SS. Pontifice approbatâ actio realis circa illa Clericis coram Judice seculari intentari possit; nam omnino gratis supponitur, quòd sub dicta conditione in Ecclesiam translata sint, præcipuè si ex ipsa ipsa fuit fundata. Sicut enim contractus initus censetur juxta ea, quæ ipsi naturâ insunt, nisi expresso pacto contrahentium aliud statuatur: ita Princeps transferens bona in Ecclesiam, censendus est, nisi aliud exprimat, velle, ut sint penes Ecclesiam, qualia per se esse debent, nimirum libera à jurisdictione seculari; præsertim quia beneficium Principis amplè interpretandum est, maximè in causa Religionis, juxta *L. sunt personæ ff. de Religiosis ac sumpt. funer.* Et cum Principes Ecclesiasticis sæpe concesserint unâ cum bonis jurisdictionem in laicos, à fortiori censendum est, quòd à jurisdictione laicorum eos voluerint eximere; cum hoc minus sit, quàm illud, & annexum de se sit statui Ecclesiastico, non item illud.

306. Dixi: *præcipuè si ex bonis illis fundata fuit Ecclesia*, ut videlicet ex illis sumptus in Sacrificia, Vestes & Vasa sacra, reparationem ædificij &c. habeantur. Hujusmodi enim bona cum sint propria Ecclesiæ, maximè sacra & religiosa sunt, & speciali jure sub dominio & patrimonio Christi constituta, ac propterea à dominio & potestate laicorum exempta & libera ab omnibus cum extraordinarijs tum ordinarijs oneribus, cum per se ordinentur ad spiritualem & supernaturalem finem, ac propterea eorum administratio pertineat ad spiritualem potestatem. *Can. secundum 24. 23. q. 8. C. quæ in Ecclesiarum & C. Ecclesia S. Mariæ de Constitut. Can. nulli liceat & Can. Quicumque 12. q. 2. Innocent. Henric. Boich. ac alij in C. non minus de Immunit. Eccles. Cardin. in Clement. 1. de Vit. & honest. Cleric. q. 18. & in Can. Magnum ij. q. 1.*

q. 1. Innocent. in C. *cum super de causa poss. & propriet. n. 3.* & in C. *verum de For. comp. n. 2.* Afflict. *decis. 361. n. 22. & 23.* Ferrett. *tr. de Gabell. n. 448.* Nicol. Everhard. *Sen. consil. 42. per tot.* Germon. *de Sacror. immunit. l. 3. c. 17. n. 82. & 83.* Suar. *L. 4. Defens. Fid. c. 17. à n. 6. c. 19. n. 2. & 8. c. 20. n. 17. & c. 21. à n. 5.* Comitol. in *Respons. Moral. c. 70. & 71.* Sperelli *p. 1. decision. 35. n. 1.* Delbene *de Immun. Eccles. c. 5. dub. 15. à n. 15.* Si tamen bona eà lege & conditione expressè concessa sint Ecclesiasticis à laicis, ut sub priori jurisdictione laicali maneant, concedendum est, litigari tunc super iisdem debere coram tribunali profano, si actio realis intentatur, uti sumitur ex C. *verum de Condit. apposit. & C. præterea 2. de Jure Patron.* ac tradunt cum Panor. Felin. Joan. Andr. ac Hostiens. Suar. *L. 4. Defens. Fid. c. 14. n. 13.* Gutierrez *L. 1. Pract. qq. q. 10. n. 1.* Molina *de Just. tr. 5. disp. 6. n. 6.* Laym. *L. 4. Theol. Moral. tr. 9. c. 5. n. 4.* Pirhing. *ad L. 3. Decretal. tit. 49. n. 74.* König *eod. tit. n. 29.* Idem dicere videntur Molina *l. c.* ac alij de casu, quo bona transferuntur in Ecclesiam sine consensu Principis: tunc enim non præjudicari ejus jurisdictioni, eò quòd nemo transferre plus juris in Ecclesiam possit, quàm ipse habuerit, nec tollere jus quæsitum Principi, nisi iste suo consensu illo sese abdicet. Verùm hinc sequeretur, bona laicorum sine consensu Principis aut acquiri non posse, aut si absque eo consensu acquisita sint, manere ejusdem jurisdictioni subjecta & tributaria. Primum repugnat Juri Canonico in C. 1. *de Immun. Ecclesiar. in 6.* alterum quoque falsum esse ostendit præter alios Suarez *l. c. c. 20. à n. 23. ubi n. 29.* ad rationem oppositam respondet. Mihi non vacat immorari, cum hïc agendi locus non sit de Immunitate Ecclesiastica Reali, sed solùm de Personali, ut dixi supra *n. 221.* Illud addendum est, quòd si valeret consuetudo conveniendi Clericos actione reali coram Judice seculari, eà tamen non obstante posse Clericum illà actione conveniri etiam coram Judice Ecclesiastico, cum iste in res aequè ac personas Clericorum fundatam habeat intentionem, & actio realis tam in loco rei sitæ, quàm in loco domicilij

cilij rei conventi institui possit, ita ut electio sit penes actorem, quo in loco convenire reum velit, ut observant Illust. D. Schmid & Prænob. D. de Bassis *Semicent. 2. qq. For. contr. 14. n. 10.* Quam ultimam rationem etsi n. 216. rejecerim, assertio nihilominus verissima est.

§. X.

An Clericus ad Judicem Secularem trahi possit, si convenitur nomine laici.

SUMMARIUM.

307. Proponitur opinio negantium, tametsi lis cum laico defuncto coepta jam fuerit.
308. Eligitur opinio affirmantium, casu, quo Clericus fuerit successor universalis.
309. Clericus venditor emptorem laicum coram Judice laico defendere tenetur.
310. Maxime ideò, quia non in Clericum, sed in emptorem laicum fertur sententia.
311. Respondetur ad opposita.
312. Si colonus Clerici vel inquilinus laicus conveniatur rei vindicatione, & Clericum dominum nominet, conveniri hic solum potest coram Judice Ecclesiastico.

307. Quæstio est, an Clericus, si v. g. fit hæres laici, & conveniatur à creditoribus defuncti, respondere teneatur coram Judice laico. Supponunt DD. post Bartol. in *L. Hæres absens. ff. de Judic. & Decium, Panor. Ant. Butr. in C. quia de Judic. ac alios, quos allegant, & sequuntur Covarr. pract. qq. c. 8. n. 4. ac Gaill. L. 1. observ. 37. n. 10.* conveniri tantum posse coram Ecclesiastico, si lis cum defuncto nondum coepta fuit. Itaque controversum duntaxat est, an idem dicendum sit, si lis cum defuncto laico coepta pendet. Afferunt post Panor. Imol. Felin. Rotam Roman. M. Anton. *L. 1. resol. 49. n. 2. Bonacin. de Legib. disp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. n. 25. Duard. in Bullam Cænæ can. 15. n. 2. Belletus p. 1. Disquis. Clerical. fol. 274. n. 6. Squillante de*

Hh

Privil.